

HARIDUS- JA NOORTEAMET

Kutsemeistrivõistluste koondjuhend

Kehtiv alates 2016.a
Uuendatud 2020.a
Uuendatud 2021.a
Uuendatud 2022.a

SISUKORD

SISUKORD	2
KUTSEMEISTRIVÕISTLUSTE KORRALDAMISE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED	3
Eesmärgid	3
Üldpõhimõtted.....	3
MÕISTED.....	3
1. KUTSEMEISTRIVÕISTLUSE KORRALDAMINE.....	5
1.1. Võistluse korraldamise põhimõtted.....	5
1.2. Võistluse rahastamine	5
1.3. Võistluste läbiviimine	6
1.4. Võistluse ohutusnõuded	7
1.5. Võistlusjuhend.....	7
1.6. Kohtunikekogu roll ja ülesanded.....	8
1.7. Hindamine	8
1.8. Autasustamine	9
1.9. Teavitus	9
2. VÕISTLEJAD	10
2.1. Võistlusel osalemine.....	10
2.2. Võistleja tegevused vahetult enne võistlust	10
2.3. Võistleja tegevus võistluse ajal.....	10
3. OSALEMINE RAHVUSVAHELISTEL KUTSEMEISTRIVÕISTLUSTEL EUROSILLS JA WORLD SKILLS.....	12
3.1. Erialade valimine rahvusvahelistele kutsemeistrivõistlustele.	12
3.2. Võistlejad ja eksperdid rahvusvahelistel kutsemeistrivõistlustel.....	12

KUTSEMEISTRIVÕISTLUSTE KORRALDAMISE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

Eesmärgid

Võistluste süsteemi arendamisel ning korraldamisel lähtutakse järgmistest eesmärkidest:

- Tõsta kutsehariduse ja erialade populaarsust noorte hulgas;
- Väärtustada meisterlikkust ja motiveerida õppijaid;
- Edendada osapoolte vahelist koostööd.

Üldpõhimõtted

Kutsemeistrivõistluste läbiviimisel järgitakse käesolevas koondjuhendis kehtestatud reeglistikku ning üldisi korralduslikke põhimõtteid:

- Kutsemeistrivõistluste peakorraldaja on Haridus- ja Noorteamet (edaspidi Harno);
- Võistlusi korraldatakse mitmeid kutsealasid kaasava koondvõistlusena või üksikala võistlusena. Võistluse läbiviimise vormi otsustab peakorraldaja kooskõlastades need eelnevalt nõukojaga.
- Harno teeb aktiivset teavitustööd kutsemeistrivõistluste propageerimiseks ning erinevate toetajate ja sponsorite kaasamiseks võistluste korraldamiseks;
- Võistlusest osa võtvaid võistlejaid koheldakse võrdselt, õiglaselt ning ausalt;
- Kutsemeistrivõistluste töökeel on eesti keel.

MÕISTED

- Ekspert – rahvusvahelisele võistlusele kaasatud võistlusala valdkonna spetsialist, kelle ülesanded on sätestatud rahvusvahelise võistluse juhendi ja Harno poolt sõlmitud lepinguga.
- Hindamisjuhend – võistlusjuhendi osa, milles kirjeldatakse võistlustöö hindamise põhimõtteid ja kriteeriume.
- Juhendaja – võistluseks võistlejat ettevalmistav kooli esindaja.
- Kohtunik – võistleja tööprotsessi ja -tulemust hindav valdkonna spetsialist.
- Kohtunikekogu – kohtunike vähemalt 3-liikmeline tööühm, mida juhib peakohtunik.
- Korraldustoimkond – iga kutsemeistrivõistluse korraldamiseks Harno poolt loodav tööühm, mille ülesandeks on võistluse kavandamine ja läbiviimine. Korraldustoimkonda kuuluvad lisaks Harnole koostööpartnerid, kelle kaasamist peakorraldaja vajalikuks peab.
- Kutsemeistrivõistluste nõukoda – Harno poolt huvigruppide esindajatest moodustatud kogu, kelle pädevus on sätestatud nõukoja töökorras ja käesolevas koondjuhendis.
- Korraldaja – peakorraldaja poolt kutsemeistrivõistluste kavandamisel korraldustoimkonda kaasatud koostööpartnerid.

- Võistleja – kutsemeistrivõistlusel osalev õpilane, kes on kutseõpet korraldava õppeasutuse poolt esitatud ja vastab punktis 2.1 toodud tingimustele.
- Võistluse ajakava – dokument, mis sisaldab võistlejatele, juhendajatele, kohtunikele ja pealtvaatajatele kavandatud tegevusi ja nende ajalist jaotust võistluse ajal.
- Võistlusjuhend – dokument või dokumentide kogum, mis määrab kutsemeistrivõistluse valdkonna, kirjeldab võistlusülesannet, hindamise põhimõtteid ning vajadusel materjale, võistlustöö valmistamise tingimusi, kasutatavaid seadmeid ja ohutusnõudeid.
- Võistluskalender – aastane plaan, milles on kirjeldatud võistlusalad, võistluste toimumise ajad ja kohad.
- Võistlustöö – võistleja poolt vastavalt võistlusülesandele tehtav töö.
- Võistlusülesanne – teoreetiline ja/või praktiline ülesanne, mille töötab välja korraldustoimkond.

1. KUTSEMEISTRIVÕISTLUSE KORRALDAMINE

1.1. Võistluse korraldamise põhimõtted

- 1.1.1. Kutsemeistrivõistluste arvu ja loetelu kinnitab nõukoda kutsemeistrivõistluste iga-aastasest tegevuskavas. Peakorraldaja teeb kutsemeistrivõistluste arvu ja loetelu osas omapoolse ettepaneku arvestades:
  - a) korraldajate poolt tehtud ettepanekuid kutsemeistrivõistluste läbiviimiseks;
  - b) vajalike ressursside olemasolu;
  - c) piisava arvu võistlejate kaasatust (individuaalvõistlusel vähemalt 6 võistlejat ja meeskondlikult võistlusel vähemalt 4 võistkonda);
  - d) piisava arvu kutseõppeasutuste kaasatust (vähemalt 2 kutseõppeasutust);
  - e) kutsemeistrivõistluste korraldamise traditsioone.
- 1.1.2. Uute võistlusalade lisamiseks kutsemeistrivõistluste loetellu peab toimuma vastava ala tasemeõpe vähemalt kahes kutseõppeasutuses. Ettepaneku uue võistlusala lisamise kohta võib Harnole esitada riigiasutus, kutseõppeasutus või kutsemeistrivõistluse valdkonnaga seotud erialaliit, ettevõtte, sihtasutus või mittetulundusühing. Uute võistlusalade lisamise kutsemeistrivõistluste loetellu otsustab nõukoda peakorraldaja ettepanekul.
- 1.1.3. Harno koostab igaks aastaks võistluskalendri ja avaldab selle 1 kuu jooksul peale tegevuskava kinnitamist kodulehel.
- 1.1.4. Harno sõlmib iga kutsemeistrivõistluse korraldamiseks korraldustoimkonda kuuluvate koostööpartneritega koostöölepingud, milles sätestatakse poolte õigused ja kohustused võistluste korraldamisel ning võistluse korraldamise eest vastutavad isikud.
- 1.1.5. Kõikidele kutsemeistrivõistlustele toimub üldjuhul eelregistreerimine 1 kuu enne tegevuskava kinnitamist. Eelregistreerimisel annab kutseõppeasutus teada oma soovist osaleda märgitud kutsemeistrivõistlusel.
- 1.1.6. Kutsemeistrivõistluste nõukojal on õigus teha otsuseid eranditeks koondjuhendis sätestatust. Selleks teeb peakorraldaja nõukojale ettepaneku, milles põhjendab erandi tegemise vajadust.

1.2. Võistluse rahastamine

- 1.2.1. Harno koostab koostöös partneritega iga võistluse eelarve, milles näidatakse ära finantseerimise allikad ning kulude jaotus osapoolte vahel.
- 1.2.2. Iga võistleja kohta võib võistlusel osaleda üks juhendaja. Võistlustel vaatlejatena osalevad isikud tasuvad oma osalemise kulud vastavalt korraldustoimkonna poolt kehtestatud tingimustele.
- 1.2.3. Võistluse korraldaja ei korralda ega tasu võistluse eelarvest võistlejate, juhendajate ja teiste kooli esindajate transporti võistlusele ja tagasi.

1.3. Võistluste läbiviimine

- 1.3.1. Korraldustoimkond avalikustab hiljemalt kaks kuud enne võistlust kodulehel teate võistluse toimumise kohta ja edastab kõigile eelregistreerunud kutseõppeasutustele info võistluse toimumiskoha, -aja, nimelise registreerimise tingimuste ning võistlusprogrammi kohta.
- 1.3.2. Võistleva lubatakse nende kutseõppeasutuste võistlejad/võistkonnad, kes on õigeaegselt võistlusele registreerunud.
- 1.3.3. Võistluse korraldustoimkond koostab võistluse ajakava iga võistluspäeva kohta.
- 1.3.4. Korraldustoimkond korraldab võistleja numbri, võistluse töökoha ja/või järjekorra loosimise.
- 1.3.5. Ajakavas nähakse ette kuni üks tund võistlejate instrueerimiseks ning võistlusülesande ja hindamisjuhendi tutvustamiseks kohtunikekogu poolt. Pärast võistluse lõppu kavandatakse aeg üldiseks teabe ja tagasiside vahetuseks.
- 1.3.6. Võistluseks vajalikud seadmed (töövahendid) ja materjalid kirjeldatakse võistlusjuhendis. Lisaks sätestatakse selles need seadmed (töövahendid), materjalid, mille kindlustab korraldaja ning töövahendid, mis tuleb võistlejal endal kaasa võtta.
- 1.3.7. Võistlusülesande täitmise minimaalne aeg on kolm tundi ja maksimaalne aeg on kolmteist tundi. Võistluspäeva maksimaalne pikkus võistlejale võib seejuures olla kuni kaheksa tundi.
- 1.3.8. Võistlustööde teisaldamine või lammutamine ei ole lubatud enne võistluste lõppenuks kuulutamist.

1.4. Võistluse ohutusnõuded

- 1.4.1. Võistluse läbiviimisel järgitakse üldisi ning kutsealaga seotud tööohutusreegleid ning võistluskohale kehtestatud erinõudeid.
- 1.4.2. Peakohtunik määrab ohutuse eest vastutava isiku, kelle ülesandeks on enne võistlust võistlejate ohutusalane instrueerimine ja võistluse ajal nende nõuete täitmise jälgimine.
- 1.4.3. Võistlejad kinnitavad allkirjaga instrueerimise läbimist kohtunikekogu poolt etteantud vormil, mis edastatakse korraldustoimkonnale.
- 1.4.4. Võistlejate ja kohtunikekogu liikmete tööriivad, jalatsid ja isiklikud kaitsevahendid peavad vastama tööohutuse- ja sanitaareeskirjadele.
- 1.4.5. Võistluse korraldaja tagab, et kogu võistluse jooksul on kättesaadav esmaabitarvete komplekt.

1.5. Võistlusjuhend

- 1.5.1. Korraldustoimkond teeb ettepaneku võistlusjuhendi, sh võistlusülesande ja hindamisjuhendi koostamiseks valdkonna spetsialistile (spetsialistidele), kes koostab või ajakohastab need enne võistluse toimumist, võttes arvesse kutsemeistrivõistluste korraldamise eesmärgi ja põhimõtteid, eelnevate kutsemeistrivõistluste kogemusi, rahvusvaheliste võistluste tehnilisi kirjeldusi/juhendeid, kutsestandardi ning õppekava uuendusi.
- 1.5.2. Võistlusjuhend avalikustatakse kodulehel hiljemalt kaks kuud enne võistluse toimumist.
- 1.5.3. Võistlusjuhend on võistlusest osavõtjatele kättesaadav eesti keeles.
- 1.5.4. Sõltuvalt võistlusala iseloomust võib võistlusülesanne koosneda teoreetilisest testist ja praktilisest ülesandest või ainult praktilisest ülesandest. Teoreetiline test võib moodustada kuni 20% maksimumpunktidest võistluse hindamisel.
- 1.5.5. Võistlusülesande juurde peab olema lisatud hindamisjuhend, mis vastab võistlusjuhendis toodud hindamispõhimõtetele ning –kriteeriumitele.
- 1.5.6. Võistlusjuhendi koostab võistlusala korraldustoimkond.

1.6. Kohtunikekogu roll ja ülesanded

- 1.6.1. Harno moodustab iga kutsemeistrivõistluse jaoks kohtunikekogu vastava valdkonna spetsialistidest ning määrab võistluse peakohtuniku. Harno kaasab korraldustoimkonna kohtunikekogu kandidaatide väljaselgitamiseks.
- 1.6.2. Kohtunikul peab olema tunnustatud erialane kvalifikatsioon (kutsetunnistus ja/või diplom) ja/või vähemalt 5-aastane töökogemus vastavas valdkonnas.
- 1.6.3. Kohtunikud lähtuvad hindamisel võistlusjuhendis sätestatust ning on oma töös objektiivsed ja erapooletud.
- 1.6.4. Peakohtunik korraldab kohtunikekogu tööd ja viib hindamisjuhendi alusel enne võistluste algust läbi hindamisalase juhendamise kohtunikele.
- 1.6.5. Harno tagab, et võistlusjuhend, hindamisjuhend ja võistlejate nimekiri on kohtunikekogule kättesaadavad hiljemalt seitse (7) päeva enne kutsemeistrivõistluse toimumist.
- 1.6.6. Kohtunikekogu ülesanded:
  - a) Kontrollida võistluskoha, seadmete ning materjalide vastavust ohutusnõuetele ja võistlusjuhendile;
  - b) Vajadusel täpsustada võistluse ajakava;
  - c) Veenduda, et kõik võistluskohad on nummerdatud;
  - d) Kontrollida iga võistluspäeva alguses võistlejate poolt kaasa võetud töövahendite vastavust võistlusjuhendile ja kõrvaldada esemed, mis ei ole kooskõlas võistlusjuhendiga;
  - e) Anda enne võistluse algust võistlejatele üksikasjalik ülevaade võistluse korraldusest ja selgitada hindamisjuhendit;
  - f) Hinnata võistlustöid vastavalt hindamisjuhendile.

1.7. Hindamine

- 1.7.1. Võistlustöid hinnatakse vastavalt hindamisjuhendile ja maksimaalne punktisumma on 100 punkti.
- 1.7.2. Hindamisel võib kasutada nii objektiivset kui ka subjektiivset hindamist. Objektiivsel hindamisel hindab igat kriteeriumit kolm (3) kohtunikekogu liiget. Subjektiivsel hindamisel hindab igat kriteeriumit kolm (3) kohtunikekogu liiget.
- 1.7.3. Subjektiivne hindamine toimub vahemikus 0 kuni 3 punkti ja antavad punktid ei tohi erineda rohkem kui 1 punkti võrra. Üle 1-punktilise erinevuse korral viiakse läbi kordushindamine.
- 1.7.4. Subjektiivse hindamise puhul kasutatakse hindekaarte. Kohtunikekogu liikmed esitavad oma hindepunktid üheaegselt ja need fikseeritakse protokollis.
- 1.7.5. Igale subjektiivselt hinnatud kriteeriumile antud hinnetest arvutatakse aritmeetiline keskmine, mis ümardatakse kahe kohani peale koma.

- 1.7.6. Kui võistleja suhtleb võistluse ajal oma juhendaja või muude kõrvaliste isikutega, vähendatakse tema punktisummat vastavalt hindamisjuhendis toodud tingimustele.
- 1.7.7. Kohtunikekogul on õigus eemaldada võistluselt võistleja, kes käitub ebaausalt, keeldub täitmast eeskirju, tööhutusnõudeid, kohtunikekogu juhiseid või käitub viisil, mis kahjustab võistluse korrektset läbiviimist.
- 1.7.8. Iga hindamiskriteeriumi kohta antud punktid fikseeritakse protokollis, mille allkirjastavad vastavat kriteeriumi hinnanud kohtunikekogu liikmed.
- 1.7.9. Võistluse tulemused avalikustatakse võistluse lõpus. Iga osaleja saab peale võistluse lõppu 1 nädala jooksul e-postiga hindamistulemuste protokollid.
- 1.7.10. Kohtunikekogu annab jooksvalt teavet võistluse kulgemise ja tulemuste kohta ainult Harno esindajatele. Teistele osapooltele võistluse tulemuste avaldamine enne tulemuste avalikustamist on keelatud. Kutsemeistrivõistluse vahetulemusi võib avaldada ainult juhul, kui see on sätestatud hindamisjuhendis.

1.8. Autasustamine

- 1.8.1. Võistluse esimese, teise ja kolmanda koha saanud võistlejaid autasustatakse.
- 1.8.2. Kõik võistlejad saavad osalemistunnistuse.
- 1.8.3. Võistluse toetajatel ja sponsoritel on õigus välja anda eriauhindu.

1.9. Teavitus

- 1.9.1. Kutsemeistrivõistluste läbiviimise kohas on lubatud kõigi osalejate ja võistlusega seotud tegevuste pildistamine ja videosalvestamine ning nende avalikustamine meedias (sh sotsiaalmeedias).
- 1.9.2. Harno edastab pressiteated võistluse toimumisest ja selle tulemustest. Pressiteadetes nimetatakse võistluse peakorraldajat ja võistluse toetajaid.
- 1.9.3. Võistluse korraldustoimkond kavandab ja korraldab vastavalt koostatud meediaplaanile täiendava avalikkuse teavitamise läbi erinevate meediakanalite.
- 1.9.4. Harno koondab kutsemeistrivõistlustega seonduva teabe (võistluste ajakavad, võistlusjuhendid, osalejad, võistluste tulemused, toetajad jm) kodulehele.

2. VÕISTLEJAD

2.1. Võistlusel osalemine

- 2.1.1. Siseriiklikel kutsemeistrivõistlustel võib võistlejana osaleda kuni 26-aastane õpilane.
- 2.1.2. Võistleja peab olema võistlusel osalemiseks esitatud kutseõpet korraldava asutuse poolt ning olema võistlusel osalemise ajal või sellele eelneval õppeaastal kutseõppeasutuse õpilaste nimekirjas.

2.2. Võistleja tegevused vahetult enne võistlust

- 2.2.1. Enne võistluse algust saab võistleja kohtunikekogult info võistluse korralduse osas. Võistlejatele antakse üle ning tutvustatakse suuliselt võistlusülesande lõppvarianti ning hindamisjuhendit. Vajadusel lisatakse sellele selgitav infomaterjal. Võistlusjuhendiga tutvumiseks ja kohtunikekogule küsimuste esitamiseks antakse võistlejale maksimaalselt üks tund, mida ei arvestata võistlusaja sisse.
- 2.2.2. Võistlejal on lubatud suhelda juhendajaga üksnes kohtunikekogu poolt etteantud ajal ja tingimustel.
- 2.2.3. Enne võistluse algust on võistlejale ette nähtud aeg oma töökoha ettevalmistamiseks, tööriistade ja materjalide kontrollimiseks ning korrastamiseks. Ettevalmistusaja pikkus sätestatakse võistlusjuhendis.
- 2.2.4. Ettevalmistusaja jooksul on võistlejal võimalus kohtunikekogu poolt määratud isiku juhendamisel tutvuda masinate ja abimaterjalidega ning harjutada nende kasutamist.

2.3. Võistleja tegevus võistluse ajal

- 2.3.1. Võistleja kasutab ülesande täitmiseks tema kasutusse antud töövahendeid ja materjale heaperemehelikult.
- 2.3.2. Iga võistleja kannab personaalset numbrit, mida kasutatakse ka hindamiseks esitataval võistlustööl ja dokumentidel.
- 2.3.3. Võistleja alustab ja lõpetab töö pärast peakohtuniku vastavat korraldust.
- 2.3.4. Võistlusülesande täitmise ajal on ilma kohtunikekogu loata keelatud kontakteeruda kaasvõistlejate (va oma meeskonna liikmed), juhendajate ja kõrvaliste isikutega. Mobiiltelefonide ja muude infovahetust võimaldavate elektroonikaseadmete kasutamine on keelatud.

- 2.3.5. Võistleja peab täpselt täitma kõiki tööohutuse eeskirju ja isiku kaitsevahendite kasutamise nõudeid, mis on toodud võistlusjuhendis ja on vastavuses õigusaktides kehtestatud nõuetega.
- 2.3.6. Kui võistleja rikub võistlusülesande täitmise ajal käesolevas koondjuhendis ja võistlusjuhendis kirjeldatud reegleid, on kohtunikekogul õigus võistleja võistlustelt eemaldada.
- 2.3.7. Võistluse käigus tekkivate probleemidega pöördub võistleja koheselt kohtunike poole.
- 2.3.8. Peale võistlustulemuste väljakuulutamist on võistlejal või tema esindajal õigus ühe tunni jooksul esitada peakohtunikule kirjalik vaidlustus enda hindamistulemuse osas.
- 2.3.9. Peakohtunik vaatab vaidlustuse üle ja selgitab välja põhjenduse. Kui selgub, et see võib olla õigustatud vaidlustus, siis peakohtunik lahendab vaidlustuse korraldades vajadusel ümberhindamise.

3. OSALEMINE RAHVUSVAHELISTEL KUTSEMEISTRIVÕISTLUSTEL EUROSILLS JA WORLDSKILLS

3.1. Erialade valimine rahvusvahelistele kutsemeistrivõistlustele.

3.1.1. Erialade arvu ja loetelu rahvusvahelistel võistlustel osalemiseks kinnitab nõukoda kutsemeistrivõistluste iga-aastases tegevuskavas.

3.1.2. Kutsemeistrivõistluste nõukojale esitatavate rahvusvaheliste kutsemeistrivõistluste erialade valikul võetakse arvesse:

- a) Siseriikliku võistluse formaadi sarnasus välisvõistlusel kasutatava formaadiga;
- b) Väga hea tulemus siseriiklikul võistlusel, vähemalt 80% maksimaalsest punktitemulest;
- c) Vajaliku ressursi olemasolu (sh ekspert välisvõistlusteks, toetus võistleja ettevalmistuseks);
- d) Täiendav toetus erialaliidu või sponsorite poolt;
- e) Erialade olulisus Eesti jaoks;
- f) Erialade ja kutseliitude ettepanekud ja täiendav toetus.

3.2. Võistlejad ja eksperdid rahvusvahelistel kutsemeistrivõistlustel

3.2.1. Igal erialal on rahvusvahelistel kutsemeistrivõistlustel võistleja kandidaadiks (kandidaatideks) siseriiklike võistluste parim(ad). Võistleja kandidaatide valik võib toimuda mitme eelneva siseriikliku võistluse alusel, võttes arvesse eelnevate võistluse tulemusi (punktisumma 80 või enam) ja rahvusvahelise võistluse osavõtu tingimusi, sh vanusepiirangut. Kahe või enama sobiliku kandidaadi puhul korraldatakse võistleja väljaselgitamiseks valikvõistlus. Selle vajalikkus tuuakse välja erialade valiku tegemisel iga-aastase tegevuskava kinnitamisel.

3.2.2. Harno kaasab rahvusvahelistel kutsemeistrivõistlustel osalema eksperdi, kes korraldab võistleja ettevalmistuse ja osaleb rahvusvahelisel võistlusel hindajana. Eksperdi nimetamiseks toimub enne iga-aastase tegevuskava kinnitamist konkurss. Eksperdiks saab olla valdkonna tunnustatud spetsialist, kes on osalenud vähemalt kolmel eestisesel kutsemeistrivõistlusel kohtunikuna ja/või vähemalt ühel peakohtunikuna ning valdab inglise keelt.

3.2.3. Rahvusvahelistel kutsemeistrivõistlustel osaleva võistleja ettevalmistamiseks sõlmib Harno koostöölepingud kooli, vastava ala eksperdi, erialaliidu, tööandjate jt toetajatega.